

USTAVNI SUD KOSOVA
 U broj 50/90,
 27.VI.1990. godine,
 P r i s t i n a

03639876

Ustavni sud Kosova u sastavu: predsjedavajući sudija dr Petar Stanišić i sudije Zečir Marmulaku, Nik Ljumezi, Zoran Tabaković, Sejjedin Bakali i Zait Džemajlji, na osnovu člana 272. Ustava SAP Kosova i člana 12. stav 1. tačka 1. Poslovnika Ustavnog suda Kosova, na sednici održanoj 27. juna 1990. godine, većinom glasova doneo je

R e š e n j e

1. POKREĆE SE POSTUPAK za ocenjivanje ustavnosti Odluke Skupštine Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosova o davanju saglasnosti na tekst Amandmana IX do XLIX na Ustavu Socijalističke Republike Srbije, od 23. marta 1989. godine.

2. Rešenje dostaviti podnosiocima inicijative Skupštini SAP Kosova.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Kosova data je inicijativa za pokretanje postupka za ocenjivanje ustavnosti Odluke Skupštine SAP Kosova o davanju saglasnosti na tekst Amandmana IX do XLIX na Ustavu Socijalističke Republike Srbije, od 23. marta 1989. godine.

U inicijativi se navodi da je osporena odluka u suprotnosti sa relevantnim ustavnim odredbama, na kojima je trebalo da se zasniva Odluka. Smatra se da je za postojanje relevantne ustavno pravne saglasnosti Skupštine SAP Kosova na Amandmane na Ustav SR Srbije trebalo je da postoji kvalifikovana većina glasova "za", najmanje dve trećine opšteg broja delegata Skupštine verifikovanjem postojanja kvalifikovane većine putem prethodnog neposrednog prebrojavanja glasova "za". Stoga se u inicijativi traži poništenje osporene odluke, od momenta objavljivanja, odnosno od 23. marta 1989. godine; zbog nepostojanja kvalifikovane većine glasova "za", odnosno dvotrećinske većine svih delegata Skupštine.

03639877

- 2 -

Ova inicijativa data je Sudu i sa razloga što Ustavni sud Kosova, na osnovu člana 373. Ustava SAP Kosova, daje svoje mišljenje Skupštini SAP Kosova, o različitim vidovima protivustavnog političkog pritiska na Skupštinu Pokrajine za davanje saglasnosti na Amandmane na Ustav SR Srbije.

Dopunom inicijative, između ostalog, navodi se da je izvršen nevidjen pritisak na Skupštinu SAP Kosova, kako bi se izjasnila u korist Amandmana na Ustav SR Srbije, a što, pored ostalih činjenica, čini osporenu odluku neodrživom sa ustavno pravnog aspekta. Nepostojanje slobodne volje, kao posledice izvanrednog političkog pritiska, čini izjašnjavanje o promenama Ustava neustavnim. Inicijatori u inicijativi navode oblike političkog pritiska.

Inicijatori dalje navode da, bazirajući se na ustavnim odredbama, koje su bile na snazi u vreme donošenja osporene odluke, odnosno na odredbe člana 393. Ustava SAP Kosova, prema kojima o davanju saglasnosti na promene Ustava SR Srbije, Skupština SAP Kosova odlučuje dvotrećinskom većinom svih delegata Skupštine, saglasnost na Amandmane nije ni data, i to: zbog izostajanja kvalifikovane većine glasova za davanje saglasnosti, jer u postupku glasanja delegata nisu izbrojani glasovi "za", kao i zbog glasanja "nedelegata", što se može potvrditi kroz arhivske materijale televizije, fotose, kao i izjave odgovornih funkcionera Pokrajine.

U inicijativi se takođe navodi da osporena Odluka nije objavljena u "Službenom listu SAP Kosova", a smatra se da je njeno objavljivanje bilo obavezno, s obzirom na to da se radi o aktu koji deluje "erga omnes".

Na kraju inicijative se navodi da se nepravilnosti rada Skupštine SAP Kosova za davanje saglasnosti na Amandmane mogu potkrepiti i izjašnjavanjem delegata za "paket" Amandmana.

Ustavnom sudu Kosova, uz podnetu inicijativu za ocenjivanje ustavnosti osporene odluke, dostavljene su i izjave delegata Skupštine i fotosi lista "Jedinstvo", od 24. marta 1989. godine.

Skupština SAP Kosova dostavila je Sudu osporenu Odluku, zapisnik sa sednice Skupštine, održane 23. marta 1989. godine, kao i stenogram. U odgovoru na dopis Ustavnog suda Kosova, od 24. maja 1990. godine, Skupština SAP Kosova, između ostalog, ističe

da u vezi sa inicijativom za pokretanje postupka za ocenjivanje ustavnosti Odluke Skupštine SAP Kosova o davanju saglasnosti na Amandmane IX do XLIX na Ustav SR Srbije, od 23. marta 1989. godine, Ustavni sud Kosova ne može da zasnuje svoju nadležnost, s obzirom na to da Odluka nema karakter opšteg akta Skupštine SAP Kosova, odnosno ima dvojaki karakter, tj. vezanog akta i ustavnog akta. Takodje Skupština SAP Kosova ističe da ni razlozi koji se navode u inicijativi nisu i ne mogu biti predmet ocenjivanja od strane Ustavnog suda Kosova, s obzirom na to da Ustavni sud Kosova ocenjuje ustavnost i zakonitost opštih akata, a ne i radnji, kao što su: utvrđivanje kvoruma, brojanja glasova i sl. Osporena odluka doneta je u postupku promena Ustava SR Srbije i van tog postupka ni jedan organ u Pokrajini nije ovlašćen da je preispituje. Stoga ona ne može biti predmet preispitivanja Ustavnog suda Kosova.

U postupku ispitivanja navoda iz inicijative, uviđom u osporenu odluku, zapisnik i stenogram sa sednici Skupštine SAP Kosova i na sednici, Ustavni sud Kosova je utvrdio:

Skupština Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosova, na zajedničkoj sednici svih veća, održanoj 23. marta 1989. godine, na osnovu člana 301. stav 1. tačka 1. i člana 399. Ustava SAP Kosova i člana 430. Ustava SR Srbije, donela je Odluku o davanju saglasnosti na tekst Amandmana IX do XLIX na Ustav SR Srbije.

Tačkom I osporene Odluke utvrđeno je da se daje saglasnost na tekst amandmana IX do XLIX na Ustav Socijalističke Republike Srbije.

Tačkom II osporene Odluke utvrđeno je da će se o Odluci obavestiti Skupština Socijalističke Republike Srbije.

Osporena Odluka nije objavljena u "Službenom listu SAPK".

U zapisniku sa XXIV zajedničke sednice svih veća Skupštine SAP Kosova držanoj 23. marta 1989. godine, na kojoj je razmatrana samo jedna tačka dnevnog reda i to: "Razmatranje Amandmana IX do XLIX na Ustav Socijalističke Republike Srbije, radi davanja saglasnosti", stoji da je "predsednik upoznao delegate da je na sednici prisutna većina delegata svakog veća, tako da postoji kvorum za rad i punovažno odlučivanje".

U zapisniku je takodje konstatovano da je "Skupština SAP Kosova dala saglasnost na Amandmane IX do XLIX na Ustav

Socijalističke Republike Srbije sa 10 glasova protiv i 2 uzdržana". Magnetofonski snimak koji sadrži prikaz toka sednice Skupštine od 23. marta 1989. godine, takodje sadrži identičnu konstataciju kao i zapisnik sa ove sednice za utvrđivanje kvoruma i rezultata glasanja.

Medjutim, niti u zapisniku, niti na magnetofonskom snimku, i pored toga što je rečeno da postoji kvorum za rad Skupštine i punovažno odlučivanje i utvrđen rezultat glasanja, nije konstatovan ukupan broj prisutnih delegata Skupštine SAP Kosova, odnosno prisustvo većine delegata u svakom veću, niti je konstatovan broj glasova "za", po ovom pitanju.

Odredbom člana 399. Ustava SAP Kosova, koja je bila na snazi kada je osporena odluka doneta, propisano je:

"O davanju saglasnosti na promenu Ustava Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Ustava Socijalističke Republike Srbije odlučuje Skupština Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosova dvotrećinskom većinom svih delegata Skupštine".

Prema članu 152. stav 1. Ustava SAP Kosova u zauzimanju stavova o pitanjima o kojima se odlučuje u skupštini, delegati postupaju u skladu sa smernicama svojih samoupravnih organizacija i zajednica i osnovnim stavovima delegacija, odnosno društveno-političkih organizacija, koje su ih delegirale, kao i u skladu sa zajedničkim i opštim društvenim interesima i potrebama, a samoustałni su i uopredeljivanju i glasanju.

Prema odredbama člana 229. st. 1, 2. i 3. Ustava SAP Kosova zakoni i drugi propisi i opšti akti organa društveno političkih zajednica objavljuju se pre nego što stupe na snagu.

Pokrajinski zakoni i drugi propisi i opšti akti organa društveno-političkih zajednica stupanju na snagu najmanje osam dana od dana objavljivanja.

Samo iz naročito opravdanih razloga može se odrediti da pokrajinski zakon i drugi propis i opšti akt stupi na snagu u roku kraćem od osam dana od dana objavljivanja ili istog dana kada je objavljen.

Odredbom člana 230. stav 1. Ustava SAP Kosova, kao i Amandmana XLIX tačka 8. na Ustav SAP Kosova propisano je da se zakoni i drugi propisi i opšta akta pokrajinskih organa objavljuju u autentičnim tekstovima na srpskohrvatskom, albanskom i turskom jeziku u "Službenom listu Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosova".

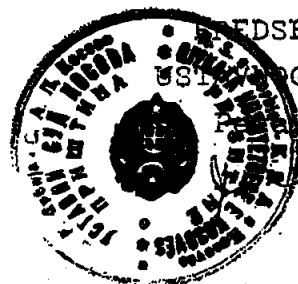
03639880

- 5 -

Iz svega navedenog, Ustavni sud Kosova nalazi da se osnovano postavlja pitanje saglasnosti osporene odluke sa odredbama člana 399. Ustava SAP Kosova, s obzirom na to da Odluka nije doneta dvotrećinskom većinom svih delegata Skupštine, jer prilikom njenog donošenja nije utvrđen ukupan broj prisutnih delegata u Skupštini SAP Kosova, odnosno nije utvrđen broj prisutnih delegata svakog veća, kao i nije utvrđeno koji je broj delegata glasao "za". Ova pitanja trebalo je obavezno da se konstatuju uzimajući u obzir i odredbu člana 325. stav 3. Ustava, koja glasi: "Skupština, na zajedničkoj sednici veća, punovažno odlučuje ako je sednici prisutna većina delegata veća, a odluka se smatra donetom ako je za nju glasala većina delgata, osim kada se po ovom ustavu traži posebna većina". A upravo za odlučivanje po ovom pitanju - donošenju Odluke o davanju saglasnosti na Amandmane na Ustav SR Srbije, članom 399. Ustava SAP Kosova utvrđen je postupak za donošenje ove odluke odnosno predviđena je dvotrećinska većina svih delegata Skupštine, što znači "posebna većina", a ne "većinom glasova". Iz toga proizilazi da je bila ustavna obaveza da se tačno utvrdi da li je za osporenu odluku glasala takva većina.

Takodje Sud nalazi da se osnovano postavlja pitanje saglasnosti osporene odluke sa odredbama člana 229. i člana 230. stav 1. Ustava SAP Kosova, jer osporena odluka nije objavljena, i pored ustavne obaveze objavljivanja, odnosno nije mogla da stupi na snagu bez objavljivanja.

Sa izloženog, Sud je rešio kao u izreci ovog rešenja.

PREDSEDAVAJUĆI

USTAVNI SUD KOSOVA

Stanišić